

Силабус
навчальної дисципліни
Генеалогія
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма: «Середня освіта (Історія та правознавство)».

Спеціальність: 014 Середня освіта (Історія).

Рівень вищої освіти: перший рівень вищої освіти

Викладач (і)	Марина Антошак
Посилання на сайт	http://bdpu.org/opp/
Контактний тел.	0964137992
Е-mail викладача:	mberezhna1966@ukr.net
Графік консультацій	П'ятниця, 800-10.50

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
90/3	12	12	66	залік

Семестр: осінній / весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: генеалогія, рід, аристократія, біографістика, висхідна та нисхідна таблиці, генеалогічна лінія, генеалогічна таблиця, генеалогічне дерево, генеалогічне дос'є, генеалогія історична, генеалогія практична, генеалогічний рахунок, герольд, гербовник, династія, ієрархія, родовід, поколінний розпис, соціальний етикет, титули, чини.

Мета та предмет курсу: сформувати потребу й уміння аналізувати явища генеалогічного характеру та визначати їхнє місце в політичній, соціально-економічній і соціокультурній сферах життя суспільства на різних етапах його розвитку; створити цілісне уявлення про теоретичні та методичні проблеми генеалогії, вивчити сучасний стан та перспективи розвитку генеалогічних досліджень в Україні та світі.

Основні завдання: студенти повинні ознайомитися із відповідною вітчизняною та зарубіжною історіографічною спадщиною, навчитися критично опрацьовувати рекомендовані джерела та літературу, аналізувати фактологічний матеріал, вміти його порівнювати та аналізувати, оволодіти необхідними навичками роботи для проведення генеалогічних пошуків в Україні.

Завдання курсу:

- 1) опанувати генеалогічну термінологію та систему знань про родовід; 2) виробити дослідницькі навички пошуку та осмислення генеалогічних фактів; 3) засвоїти найголовніші здобутки вітчизняних та іноземних дослідників генеалогії родів різних суспільних верств України; 4) стимулювати інтерес до родоводу та історії сім'ї для застосування набутих знань

у педагогічній діяльності; 5) прививати цінності, шановані в сучасному громадянському суспільстві.

В результаті вивчення курсу студенти повинні знати: предмет і об'єкт генеалогії, теоретичні і методичні проблеми генеалогічних досліджень, головні групи генеалогічних джерел зазначеного хронологічного періоду, історію розвитку світової та української генеалогії, генеалогічні розвідки, джерела генеалогічних досліджень, головні історіографічні пам'ятки курсу, походження родинних зв'язків історичних осіб, родин і сімей в їх історичному розвитку, основні етапи еволюції сім'ї та інших форм родинної організації в історії, їхній вплив на політичне та соціокультурне життя, виявлення в них світоглядних засад, господарського укладу та соціальних зв'язків минулих епох, системи соціального етикету того часу;

та вміти: класифікувати та опрацьовувати генеалогічні джерела, встановлювати їх автентичність, самостійно здійснювати генеалогічні дослідження та оформлювати їх результати у вигляді генеалогічних таблиць та розписів, здійснювати реконструкцію власного родоводу; орієнтуватись у сучасній генеалогічній літературі, використовувати при генеалогічних дослідженнях відкриті джерела інформації, аналізувати роль і значення родинних зв'язків в епоху середньовіччя, ранньомодерний час, новітній період.

Компетентності та програмні результати навчання:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетенції	Результати навчання
1	загальні	ЗК 3. Готовність до пізнання нового і неперервного навчання, до опанування нових знань та стратегій/способів мислення.	ПРН 4. Здатність до самонавчання і продовження професійного розвитку ПРН 8. Знаходити необхідний фактичний матеріал для конкретного історичного дослідження
2	фахові	ФК 4. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності.	ПРН 6. Здатність визначати основні тенденції історичного розвитку в конкретні історичні періоди ПРН 20. Здатність робити висновки про результати діяльності осіб, спільнот та структур у конкретні історичні епохи
		ФК 9. Здатність виявляти і опрацьовувати належним чином джерела інформації	ПРН 9. Здатність з'ясувати взаємозв'язок між історичними подіями, явищами, процесами та демонструвати змістовні думки, обґрунтовані положення і висновки про них

		(бібліографії, документи, етнографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.) для реалізації науково-дослідних проєктів.	ПРН 10. Здатність інтерпретувати інформацію з різноманітних джерел
--	--	---	--

Змістовний модуль 1 Генеалогія як спеціальна історична дисципліна.

Тема 1. Генеалогія як наука. Предмет, завдання генеалогії та їх специфічність.

Тема 2. Роль генеалогії в історичному дослідженні. Джерела генеалогії.

Тема 3. Етапи у розвитку генеалогії, її генеза як науки.

Тема 4. Методика генеалогічного дослідження.

Змістовний модуль 2. Генеалогія династій правителів держав середньо-східної Європи та провідних родів соціально-політичної еліти України.

Тема 5. Генеалогія правлячих династій України-Руси, Московії та Російської імперії.

Тема 6. Генеалогія Гедиміновичів. Польські королівські династії.

Тема 7. Династія Габсбургів. Василь Вишиваний.

Тема 8. Генеалогія старшинсько-козацьких родів України та визначних представників української історії.

Змістовний модуль 3. Системи соціального етикету

Тема 9 Системи соціального етикету.

Тема 10. Нагороди як складова частина систем соціального етикету.

Тема 11. Особливості соціально-етичних відносин незалежної України. Становлення нагородної системи.

Методи навчання: Студентоцентроване проблемно-орієнтоване навчання проводиться низкою методів. За джерелами передачі й характером сприйняття інформації: словесні (лекція, бесіда-повідомлення, репродуктивна), наочні (демонстрування, самостійне спостереження), практичні (практичні роботи, дослідні роботи). За основними дидактичними завданнями: методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок. За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): у результаті опанування курсу студенти мають набути базових навичок самостійних генеалогічних досліджень і реконструкцій родоводу. Виконання цього завдання формує бажання визначити місце своєї сім'ї в історії та зберегти минуле для майбутніх поколінь, почуття відповідальності та самодостатності й громадянської гідності.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

1. Навчальна програма з курсу Генеалогія.

2. Робоча програма з курсу Генеалогія.
3. Теми та методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.
4. Теми та методичні рекомендації до семінарських занять.
5. Завдання до ККР.
6. Список рекомендованої літератури.
7. Презентації за темами лекцій.

Система оцінювання та вимоги.

Педагогічний контроль за навчально-професійною діяльністю студентів здійснюється в таких формах:

- а) поточний контроль відбувається за результатами виконання самостійних робіт (опрацювання літератури та першоджерел, підготовка доповідей, письмові відповіді на проблемні запитання, складання презентацій тощо);
- б) оцінка за залік виставляється наприкінці семестру на основі підсумкового контролю з урахуванням відвідування занять, виступів на семінарах, якості виконання самостійної навчальної роботи;

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Засоби діагностики успішності навчання: тестування, індивідуальна робота, виступи на семінарських заняттях, участь у роботі конференцій, самостійна робота, контрольна робота, співбесіда, залік.

Список рекомендованих джерел:

Основні:

1. Войтович Л., Целуйко О. Генеалогія. Навч. посібник. Львів: ЛНУ, 2008. – 118 с.
2. Войтович Л. [та ін.]. Генеалогія. Навч. посібник для студентів історичних факультетів. Умань: П.П.Жовтий, 2011. – 190 с.

3. Войцеховська Н. [та ін.]. Генеалогія історична. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К., 2008. – 520 с.
4. Гайдай Л. Історія України в особах, термінах, назвах і поняттях.— Луцьк: Вежа, 2000. – 435 с.
5. Голиш Л. Генеалогія та основи соціального етикету: навчально-методичний посібник. Черкаси: ЧНУ ім Богдана Хмельницького, 2012. – 68 с.
6. Генеалогія. Збірка наукових праць. Вип. I. К., 2013. - 440 с.
7. Генеалогія. Збірка наукових праць. Вип. II. К., 2016. - 390 с.
8. Ситий І. Козацька Україна : Печатки, герби, знаки та емблеми кінця XVI – XVIII століть. – Київ, 2017. – 972 с.
9. Спеціальні історичні дисципліни: довідник: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / І.Н. Войцехівська (кер. автор. колек.), В.В. Томазов, М.Ф. Дмитрієнко та ін. Київ: Либідь, 2008. – 520 с.
10. Однороженко О. Українська (руська) еліта доби Середньовіччя і раннього Модерну: структура та влада К.: Темпора, 2011. 422 с.; іл..
11. Томазов В. Генеалогія козацько-старшинських родів: історіографія та джерела (друга половина XVII – початок XXI ст.). Київ, 2006. – 284 с.
12. Яковенко Н. Українська шляхта з кінця XIV – до середини XVII ст.: (Волинь і Центральна Україна). К.: Наукова думка, 1993; Вид. друге. Київ, 2008. – 472 с.

Допоміжні

1. Антонович В. О происхождении шляхетских родов в Юго-Западной России. К., 1867. – 460 с.
2. Барвінський Б. Конашевичі в перемиській землі у XV і XVI ст. Генеалогічно-історична монографія // Записки НТШ. Т. С. Львів, 1930. С. 19–175.
3. Бандурка О.М. Коріння родоводу. Х., 2010. – 344 с.
4. Бовуа Д. Трикутник Правобережжя: царат, шляхта і народ. 1793–1914 рр. – Київ, 2020. – 872 с.
5. Винар Л. Українське Генеалогічне і Геральдичне Товариство: генеза і діяльність // Український історик. 2003. Ч. 1–5. С. 141–170.
6. Войтович Л. Генеалогія династій Рюриковичів і Гедиміновичів. Довідник. К., 1992. – 204 с.
7. Войтович Л. Нащадки Чингіз-хана: Вступ до генеалогії Чингізидів-Джучидів. Львів, 2004. – 248 с.
8. Войтович Л. Удільні князівства Рюриковичів і Гедиміновичів у XII-XVI ст. У 2 ч. - Львів-1996. – 256 с.
9. Войтович Л. В. Княжа доба на Русі : портрети еліти. – Біла Церква, 2006. – 782 с.
10. Войтович Л., Целуйко О. Правлячі династії Європи. Біла Церква, 2008. – 464 с.
11. Войтович Л.В. Князівські династії Східної Європи (кінець IX – початок XVI ст.). Склад, суспільна і політична роль. Історико-генеалогічне дослідження. – Львів, 2000. – 649 с.

12. Ворончук І. Родоводи волинської шляхти XVI – першої половини XVII ст. (реконструкція родинних структур: методологія, методика, джерела): Наук.-метод. вид. К.: Вища шк., 2009. 511 с.: іл..
13. Головка О. Б. Корона Данила Галицького. – Київ, 2006. – 576 с.
14. Дашкевич Я.Р. Дослідницькі проблеми української генеалогії // Знак. – 1995, лютий. – № 9. – С. 6–7
15. Довбищенко М. В. Українська шляхта у релігійних рухах (кінець XVI – перша половина XVII ст.). – Київ, 2008. – 882 с.
16. Дольницький О.В. Літопис роду Дольницьких: Документи, матеріали, спогади: генеалогічне дослідження. – Львів, 2004. – 664 с.
17. Ковалевська О. О. Зображення крізь віки : іконографія козацької старшини XVII – XVIII ст. : в 2 ч. ч. 1. – Київ, 2014. – 314 с.
18. Котляр М. Ф. Данило Галицький : біографічний нарис. – Київ, 2002. – 327 с.
19. Кривошея В. Національна еліта Гетьманщини. Персональний склад і генеалогія козацької старшини. 1648–1782. К. – Ч. 1. – 270 с; Ч. 2. – 344 с.
20. Кривошея В., Кривошея І., Кривошея О. Неурядова старшина Гетьманщини. К., 2009. – 432 с.
21. Києво-Могилянська академія в іменах, XVII – XVIII ст. Енцикл. вид. / упоряд. З. І. Хижняк; за ред. В. С. Брюховецького. – Київ, 2001. – 736 с.
22. Купчинський О. Акти та документи Галицько-Волинського князівства XIII – першої половини XIV століть. Дослідження. Тексти. – Львів, 2004. – 1282 с.
23. Легун Ю.В. Генеалогія селян Подільської губернії: джерела. – Вінниця, 2005. – 515 с.
24. Лобко Н. Особливості класифікації генеалогічних джерел // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорій та методики. Збірник наукових праць. Київ, 2014, вип. 24. С.65–72.
25. Літвін Г. З народу руського : Шляхта Київщини, Волині та Брацлавщини (1569– 1648) / пер. з польськ. – Київ, 2016. – 616 с.
26. Лукомский В.К., Модзалевский В.В. Малороссийский гербовник. – СанктПетербург, 1914. – 322 с. (репринт – Київ, 1993. – 213 с.)
27. Маслійчук В. Козацька старшина Харківського слобідського полку 1654-1706 років. Харків, 1999. – 124 с.
28. Маслійчук В. «Шляхетськість» слобідсько-української козацької старшини другої половини XVII–XVIII століть (ономастика, геральдика, генеалогія) // Записки Наукового товариства ім. Шевченка. Том ССXL. Львів, С.236–246.
29. Майоров О. Галицько-волинський князь Роман Мстиславич: володар, воїн, дипломат : у 2 т. – Біла Церква, 2011. – Т. 1. – 318 с.; Т. 2. – 462 с.
30. Модзалевський В., Лукомський В. Малороссийский гербовник (с рисунками Георгія Нарбута). К., 1993. - 254 с.: іл. + 68 с. фото.
31. Михайловський В. Еластична спільнота : Подільська шляхта в другій половині XIV – 70-х роках XVI століття. – Київ, 2012. - 448 с., іл., карти.
32. Нагороди України: історія, факти, документи. У 3-х тт. / Табачник Д., Дмитрієнко М. та ін. Київ, 1996. – 1056 с.

33. Норкус З. Непроголошена імперія: Велике князівство Литовське з погляду порівняльно-історичної соціології імперій. – Київ, 2016. – 440 с.
34. Недосекіна Т. Український родовід як джерело вивчення історії України. Посібник із складання родоводу для вчителів, школярів та початківців.— Дніпропетровськ: Видавничий центр ДОНУБ, 2010.— 42 с.
35. Однороженко О. Українська (руська) еліта доби Середньовіччя і раннього Модерну: структура та влада К.: Темпора, 2011. 422 с.; іл..
36. Однороженко О. Князівська геральдика Волині середини XIV – XVIII ст. – Харків, 2008. – 180 с.
37. Однороженко О. Українська руська еліта доби середньовіччя і раннього модерну: структура та влада. – Київ, 2011. – 422 с.
38. Потоцький В. П., Семененко В. І. Шляхта. Честь та гонор: факти, міфи, коментарі. – Харків, 2014. – 672 с.
39. Розумовська М. Розумовські. Родина при царському дворі / пер. з нім. – Київ, 2015. – 320 с.
40. Український портрет XVI – XVIII століть : каталог-альбом / автори-укладачі Г. Белікова, Л. Членова. – Вид. 2. – Київ, 2006. – 351 с.
41. Служинська З., Шамеко М. Генеалогія. – Львів, 2000. – Ч. 1. – 202 с.
42. Смолій В., Степанков В. Богдан Хмельницький: соціально-політичний портрет. – 3 вид., доопрац. – Київ, 2009. – 500 с.
43. Смолій В., Степанков В. Петро Дорошенко: політичний портрет. – Київ, 2011. – 631 с.
44. Собчук В. Від коріння до крони: Дослідження з історії князівських і шляхетських родів Волині XV – першої половини XVII ст. – Кременець, 2014. – 506 с.
45. Таїрова-Яковлева Т. Гетьмани України. Історії про славу, трагедії та мужність / пер. з рос. – Київ, 2015 – 472 с.
46. Толочко П. П. Ярослав Мудрий. – Київ, 2002. – 272 с.
47. Томазов В. Родовід. Науково-методичний посібник. Київ, 2001 р. – 52 с.
48. Томазов В. В. Становлення української генеалогії як наукової дисципліни. Початковий етап «Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та практики», 2001 р., ч. 1, № 6(7) – С. 97 – 104.
49. Томазов В.В. Генеалогія козацько-старшинських родів: історіографія та джерела (друга половина XVII – початок XXI ст.). – К., 2006. – 282 с.
50. Томазов В.В. Генеалогія історична // Спеціальні історичні дисципліни: довідник: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І.Н. Войцехівська (кер. авт. кол.), В.В. Томазов, М.Ф. Дмитрієнко та ін. – К., 2008. – С. 123–131
51. Томазов В.В. Про перспективи розвитку історичної генеалогії // Четверта наукова геральдична конференція (Львів, 10–12 листопада 1994 р.). Зб. тез повідомлень та доповідей. – Львів, 1994. – С. 75–77.
52. Томазов В. Як знайти своє коріння. К.: Мистектво, 2020. – 80 с.
53. Томазов В. В. Генеалогія історична // Енциклопедія історії України: у 10 т./ ред. кол. В.А.Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України. — К.: Наук. думка, 2004.— Т.2. – С. 70 – 71.

54. Ульяновський В. Князь Василь-Костянтин Острозький: історичний портрет у галереї предків та нащадків. – Київ, 2012. – 1411 с.
55. Поменник Софії Київської. Публікація рукописної пам'ятки другої половини XVIII – першої чверті XIX ст. Упоряд. та вступні статті О. Прокоп'юк. Київ, 2004. – 262 с.
56. Собчук В. Боговитиновичі: генеалогія і мастки // До джерел. Збірник наукових праць на пошану Олега Купчинського з нагоди його 70-річчя. Т. 1. Київ-Львів, 2004. С. 498–537.
57. Смуток І. Вступ до генеалогії шляхти Самбірського повіту XVI – початку XVII ст. (Шляхетські прізвиська). Львів, 2008. – 339 с.
58. Спеціальні історичні дисципліни. Довідник: навч. посібн. для студентів вищих навч. закладів / редкол.: В. А. Смолій (гол. ред.) та ін. – Київ, 2008. – 520 с.
59. Стрийковський М. Літопис польський, литовський, жмудський і всієї Руси / пер. з польськ. – Львів, 2011. – 1091 с.
60. Целуйко О. Генеалогічні зацікавлення галицьких українців у XIX ст. (за матеріалами друкованих видань) // Генеалогічні записки. Львів, 2013. Вип. XI (нової серії V). С. 71–84.
61. Целуйко О. Денис Зубрицький та становлення української генеалогії в Галичині // Генеалогія. Збірка наукових праць. Вип. II. К., 2016. С. 157–176.
62. Чернецький Є. А., Бондар А. В. Українське село. Родовідна книга Красного та Затиші на Білоцерківщині. Біла Церква: Видавець Пшонківський О. В., 2011. 624 с.: іл.
63. Чернецький Є. Правобережна шляхта за російського панування (кінець XVIII – початок XX ст.). Джерела, структура стану, роди. – Біла Церква, 2007. – 176 с.
64. Чернецький Є. Михалевські герба Корчак з Вовковинець та Олександрівки: легітимаційні документи (1733–1842 рр.). – Біла Церква, 2015. – 184 с.
65. Яковенко Н.М. Українська шляхта з кінця XVI – до середини XVII ст.: (Волинь і Центральна Україна). – К., 2008. – 470 с.;
66. Яременко М. Спеціальні історичні дисципліни: навч. посібн. для студентів історичних спеціальностей. – Київ, 2010. – 197 с.

Інформаційні ресурси

1. archeos.org.ua
2. litopys.org.ua
3. mon.gov.ua
4. resource.history.org.ua
5. histoty.org.ua
6. uht.org.ua
7. Український генеалогічний форум <https://ukrgenealogy.com.ua>
8. Рідні <https://ridni.org/karta/>